

FEDERATIUNEA

Diurnalul politic, literar, comercial și economic.

Va eși Mercuri-a, Vineri-a și Dominec'a.

Locuinta Redactorului:
și
Cancelaria Redacțiunii:
e în
Strat'a Morarilor Nr. 13.

Articolii trimisi și nepublicati se vor arde.

Pretului de Prenumeratione:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre șase lune . . . 6 fl. „ „
Pre anulu întregu. . . 12 fl. „ „

Pentru Romani:
pre an. întregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.
„ 6 lune 20 „ = 8 „ „
„ 3 „ 10 „ = 4 „ „

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, și 30 cr. tãps'a timbrãle pentru fișce care publicatiune separatã. In Loculu deschis
20 cr. de linia
Unu esemplariu costã 10 cr.

Scire electrica partec. a „Feder.“

Data in Dev'a la 15. Ianuaru, a. c. 9 ore, demin.

Sosita in Pest'a „ „ „ „ 10 „ 15 min. dem.

Immanuata la 1 ora dp. amdi, adeca de la oficiulu telegraficu pana la Redact. „Federat.“ au trebuitu sã faca calea lunga de trei ore întregu. Red.)

Membrii romani ai comitetului prefecturii (comitatu) declarara toti neparticiparea la compunerea comisiunii centrale pentru alegerea deputatilor.

Pest'a, 2/14 ianuaru, 1869.

Sã vedemu sub ce felu de auspicie incẽpemu anulul nou? ce moscenimu de la anulul trecut noi Romanii d'in Austro-Magiari'a, sãu Magiaro-Austri'a, sãu mai scie si bunulu D. Iieu, carea este numirea cea mãi potrivita a statului, ai carui-a cetãtiani fericiti suntemu.

Moscenimu frumosã ereditãtã; ce ni-au lasatu impacatiunea dualistica, d'impreuna cu tote apertãmintile ei. — Nu suntemu factori ai noului stat, nu avem neci macaru unu locusioru de una palma in pedestalulu piramidei Cislaitaniane, adeca nu intrãm in cadrulu dualisticu, acãsta onore nu ni-se dã, numai de vomu trece prin hotãzulu focului magiarisatoriu, — dar' suntemu totu-si ferecati de elu cu scobe de otielu.

Pentru asecurarea libertãtii nostre nationale si a dezvoltãrii natiunalitãtii nostre, dupa atãtea promisiuni tacute pre socotelã onorei natiunii stapanitorie si cu tote luptele constitutiunale ale deputatilor romani, nu vedemu neci unu rezultat u imbucurãtoriu, d'in contra realitatea ne intristeza, ni s'au luatã si ceea ce absolutismulu ni recunoscuse. — Legea pentru natiunalitãti garanteza prerogativele stapanitoru cu umilirea nostra si daca vre-unu §. alu acelei legi prescrie ce-va in cele secundarie si in folosulu aparinte alu natiunalitãtiloru, este numai vragitoria politica. „Promisiunea neimplinitã este bucuria prostulu“, asie voru fi cugetatu cei ce au octroatu asupra-ne legea despre natiunalitãti, candu au interpolatu cãte unu §. ca si celu de sub Nr. 14. Avendu si colaculu si si cutãtulu in mana, tai cãtu si cumu-ti place. Aplecarea legii de natiunalitate este dovada viua cã cei ce au facutu-o inca o socotescu a fi numai o satira. Zarandulu si Cetatea-de-Pãtra*) dove-descu cã este insultare contumeliosa.

Transilvani'a, bietã feta feciora s'au maritatã cu de a sil'a, epitropulu au datu-o si petãtorulu au datu-o fãra de voi'a ei, ba in contr'a protestãrii sale. Darulu lui D. Iieu nu se va coborì pre acãsta casa-tã.

D'in nefericitã deslegare a cestiunii de natiunalitate si a Uniunii neconditionate a Transilvaniei cu Ungari'a au rezultatã noue nemultumiri, si intru acesteã culmineza pentru noi tristulu efeptu alu pactulu dualisticu, dar elu are si alte urmãri asemene grele si triste nu numai pentru noi ci si pentru insãsi natiunea magiara, in alu carei-a nume si pretinsulu folosu, ca un'a d'intre pãrtile contractanti, se dface cã s'au inchiãiatu pactulu dualisticu. Eca si acãste fericiri:

Cetitorii nostri cunoscã activitatea dietei, carea cãtra capetulu sãu devenise intr'o stare de febricitare, grabindu-se preste capu a fabricã legi cu radicatã si

*) In Zarandu prefectulu romanu destituitu, pentru ce? De a buna sama in puterea legii despre egalitatea (!) natiunalitãtiloru, si inlocuitu prin unu magiaru d'in Hallerstein, acãstãsiune d'in partitulu stangu si stangaci. — In Cetatea-de-Petra este immininte numirea fostulu deput. alu cetãtii Satu-Mare, dl. Borosiu, ignota quantitas hungarica, dar ce e dreptu, mamaligariloru nu li-se face neci o nedreptate, cãci ei au declaratu cã li place tare papricasiulu ungu-rescu.

a votã tote cãte i-se propuneã de guvernulu, buna ora ca moribundulu carele numera cu angore minutele ce i-au mai ramas pentru a-si face testamentulu; — de aici au provenitã inconvenientulu necontestatu cã mai neci o lege adusa, de si crearea lorã erã intetãtorã, nu respundu neci spiretulu domnitoriu si luminatu alu secululu nostru neci situatiunii nostre politice. Mai tote legile d'in 1867, sunt peteciture si carpiture si impregiurarea cã petecele ici colo sunt de metasa sãu catifeã, nu ajuta nemic'a.

Legile financiare si bugetulu (ce mai bugetu! candu de trei ani de dfile nu s'au controlatu socotelele statulu, prin urmare nu-sã cunoscute neci perceptiunile neci erogatiunile) sunt copie fidele ale economiei de statu si a chiverniselei practisate in cursu de 18 ani. De unde sã scia invetiãcelulu ce-va-si mai multu decãtu au sciutu invetiãtorulu? Ba da, ministrii unguresci sciã cãte-va frãse mai multu decãtu fostii si actualii lorã colegi. Magiarii se insufletiescu la vorbe mari si frumoase. Ministeriulu au calculatu la acãsta insusire natiunala, dar va vedã acusi cã s'au insielatu. La dare mare si greutãti neproportionate cu cascigulu si cu starea industrialã, comercialã nedezvoltatã, totã insufletirea paruta se preface fumu. Paruta d'icu, cãci si magiarulu este ca si altii, sentãtoriu la punga si candu se va ingarbovi sub greutatea cea mare, i-va trece insufletirea si va afurisã blidulu celu de linte cu carele fu insufletitu, adeca amagitu si prinsu in clescã si cursã. Cetitorii nostri intielegu ce vremã d'icãmu prin cuvintele acãste. Blidulu celu de linte alu lui Esavu este prerogativã primogenitãrei, este supremãtea natiunala, unu dreptu ilusoriu carele nu se pote sustienã neci cu tote maestriile si structurã cea arteficioasa a Dualismulu.

Dãrile sunt immense, cu tote acãsteã deficitulu, numai dupa cum se areta de acum, se inchina de sanetate cu 13 milioane! Bunu auguriu la anulul nou, mai alesu daca este adeveratu ceea ce spunu limbele cele rele, cã tier'a este in restantia cu 40 de milioane! Eca, cu totu constitusiunalismulu nostru nu potemu sã scimu neci macaru atãtã. Au credeti Dv.-omeni buni, cã vre unulu d'in membrii comitetulu dietalu insarcinatu cu revedierea bugetulu au intielesu unu cucu d'intr'insulu? Atunci credintã vostrã ve va mantul de — a vedã adeverulu curatu si inspaimentatoriu. Cum se pote pertratã a supr'a unui bugetu nestudiatu si a le carui pusetiuni un'a dupa alt'a au fostu numai imaginãrie, si a se descurcã in doue trei dfile? Acãstã numai asie se pote cum s'au potutu in dietã Ungariei, precãndu dfilele i erã numerate si primã tote en blocu. — Mai adãgeti 800,000 mancatãri neproductivi si 200,000 ajutoriu la mancare si neproductivitate, apoi veti avã inaintea ochiloru spiretuali iconã cea posomirita a santulu Aralampiu. Ferice de noi, pana candu acãstu milionu de omeni sanetosi la randia, sunt numai pre hartã, cãce dacã cuventulu se va face trupu, acãsta ligioana d'impreuna cu sororile sale, burocrãtii de totu soiulu, va consume totu ce producu cele 30 de milioane lucratori, condamnati a asudã numai ca sã indope stomaculu celu nesãtiosu alu Moloculu. — Se pretinde inse cã avemã trebuintã de a fi aperiati in contr'a atãtoru dusmani, cari voru sã ne inghita. Nu scimu, nu cunoscemu pre acãsti flamãndi, dar' balaurulu celu cu unu milionu de capete nu ne inghite ore si elu, apoi dacã e vorbã sã fi inghititu, se pare de totu indiferent, cine sã te inghita, pericululu este d'in partea celui ce te amenintã mai de aproape.

Daca poporele d'in acãstu statulu dualisticu ar fi multumite, dacã libertãtile constitutiunale ar fi o realitate, de cine am potã portã frica? Cine ar cutediã sã ne atace? Numãi staturile cu popore ne-

multumite suntã espuse la totu felulu de pericle acusi imminente. Elveti'a este mica, dar' nimene nu cutedia a se incercã sã inghita. Luandu in consideratiune situatiunea poporeloru d'in imperiulu austro-magiaru, neci cã ne prinde mirarea dacã se voru fi gasindu intr'insulu si popore, cari preferu a a fi inghitite de dusmanulu esternu decãtu de amicululu-inimicu d'inlãntu. Insu-si elementulu nemtiescu, mai multu favoritu decãtu altele, lasã a transpirã cã nu multu i-ar' pasã sã fie inghititu de balaurulu prussienescu. Dar' sã trãcemu la insãrãrea celoru lãlte fericiri dualistice.

Legile relative la egalitatea confessiuniloru, la instructiunea poporulu si altele, esãte de la Dl. ministru alu culteloru si alu instructiunii publice, mi-rosa a cvulu mediu; papistasii remanu dominanti, poporele nemagiare, ca de totu proste, trebuescu civilisate prin magiarisare, asie vre marele Mufti, carui-a numai rasã calugãrescã i lipsesce, cãci titlulu de mare maestru alu Iesuitiloru l'are, cascigatu si meritatu de multu.

Legile Dlui ministru de justitiã si a nume famosã procedura civilã justifiã deplinu reputatiunea de jurisprudente ce o avã la — magiari. Unii Magiari malitiosi d'icu cã d'intre toti jurisprudentii unguresci Dl. ministru de justitiã cunoscã mai bine, ba scie de a rostulu toti paragrafi legiloru nemtiesci de mai nainte. Noi inse, lasãndu de o parte scaderile procedurã sale si meritulu conservãrii forulu besericescu, trebue sã constatãmu in favoreã dlui ministru cã au facutu si proiepte bune dar' dietã nu le-au primitu. De altmãntreã si cu alte ocasiuni ne-am potutu convinge cã guvernulu ici colã ar' fi fostu mai liberalu decãtu majoritatea sa dietala.

N'am gatã neci in diece nri, dacã am vre sã insãramu tote amenuntele fericiloru dualistice trecute in ereditateã anululu nou, ne oprimu darã crediendu cã ajunge o revista repede in liniãmintã mari, pentru a cunoscã totã ereditateã, pentru a ne trage socotelele d'in anulul trecut si a face cele noue pentru anulul viitoriu.

Prospectulu nã este neci decãtu imbucurãtoriu, dar cu tote acãsteã avemã sã ne incredemu in puterile nostre ajutate de spiretulu secululu, sã sperãmu in viitoriu! si anulul nou inca e viitoriu. Carele e temeiu sperãriloru si alu increderii nostre, vomu spune in articulu urmatoriu. *Cat. Cens.*

Programulu lui Brãtianu.

Diariulu „Correspondenz“ scrie sub acãstu titulu urmatorulu articulu:

„Anumite cercuri diplomatice credeau cã au executatu una lovitura minunatã silindu pre Brãtianu a-si dã demisiunea ca ministru. Brãtianu se considerã cã prototipulu unui „conturbatoriu de pace“, de si ministru unei puteri mai mice si inca nu deplinu suverane, puterea lui erã pentru multi preã energiosa si cerbicosã, elu fu o figura stabilã in cartea rosã austriaca-ungurescã si in strãnsã legaturã cu „arsenalulu“ de la fruntariulu austriacu; pre scurtu unu ministru, care de locu nu erã tratãbilu. Brãtianu demisiunã, si eca, Brãtianu ca omu privatu si conducãtoriu de partita, incepe a fi pentru acãi diplomati fantele unorã perplexitãti si mai mari. Liberu de legãturele conventiunale ale unei pusetiunii oficiali inalte, Brãtianu desvolta o activitate si mai incordatã, si mai periculosa; neimpiedecatã despune elu: ca tribunulu alu poporulu, cãru-i-a poporulu i urmeza bucuros, si pre lang'aceã spiretulu sãu mai predomnesce inca si ministeriulu, care preste totu nu lucrã contr'a scopuriloru lui Brãtianu.

Romani'a este chiamatã afãra de totã indoielã pentru mari lucruri. Insemnãtateã ei va crece in gradulu cu cãtu cestiunea Oriintelui s'apropia mai tare de deslegare. In acãsta stare a lucruriloru este de mare interesu a urmãri torintele politicu d'in Romani'a, si discursulu care l'a tienutu Brãtianu nu de

multu intr'o adunare electorale d'in Bucuresci (Vedlu in nr. 185 alu „Fed.“ R.) a facutu naturalmente mare sensatiune. Bratianu recumendă pre unu candidatu alu partitului sêu, in care se'ntr'unira voturile tuturor alegatoriloru afara de singuru unulu; inse discursulu ce tienu Bratianu nu fu unu discursu de recumendare, unu discursu pentru alegere, ci fu unu mare programu politicu, in care se reflectara privirile si tendintiele poporului romanu, care, nu se referi numai la pusetiunea si tienut'a Romaniei, nu se referi numai la poporul romanu in totalitatea sa, ci cuprinse chiaru intreg'a cestiune orientala.

O caracteristica agera dede oratorulu cuvintelor sale indata la'nceputu, lasandu a se intrevede convingerea, că conflictulu abie se mai pote deslegă fâra d'armă. Bratianu vorbi in modulu acest'a intr'unu momentu, candu cugetulu despre conferintia in afacerea turco-grecesca incepea a se infintia; elu aretă prin acest'a sentint'a cea mai marcanta, cum judeca poporul romanu despre politica care se apuca de petecitu si de unu. Dlu conte Beust dechiara Romani'a de unu „arsenalu“ si Bratianu striga inca dupa arme, dupa arme „in numeru d'ajunsu“, pentru a face o alegere, alegerea — sortii, care jace in manile Romaniloru insi-si.

Bratianu nu lasa diplomatia nece de câtu in nesecuritate despre adversariulu contr'a câruia cere elu arme, cu o franchetia care nu lasa nimic'a de doritu, insemna elu de o parte pre Turcu si de ceaa parte pre Maghiaru si este putienu lingusforiu modulu in care se esprime elu despre unulu si despre altulu.

Acêsta adversitate i dă ansa a se demite la cestiunea Oriintelui in generalu. Este ide'a confederatiunei si a indreptatirei egale a sementieloru locutiore in orientu, infratirea poporeloru, cari si-radica staturile pre basea principiiloru moderne. In acestu modu cugeta Bratianu cestiunea orientala deslegata; pre cale pacica, daca factorii cei cu influentia accepteza acestu programu, — cu armele in mani daca nu se pote altmintrea. Elu respinge ori ce aliantie si protectorate straine si intoneza pentru poporul sêu sentint'a: „nu suntemu francesi nice rusi, ci suntemu si voimu a remanê Romani“ si de acêsta parere este in privint'a tuturor sementieloru orientali.

Turcului i areta oratorele ne'ncredere; inse mai insemnata este positiunea ce iă elu fatia cu maghiarii. D'in motive usloru de intielesu nu potemu reproduce pasurile mai insemnate a le discursulu, ele dau dovada nu numai despre ne'ntielegerea intre ambele popore vecine ci si despre nescari planuri forte importanti, si iritarea organeloru ungueresci este espicabile. Ungurii inse se si admoneza, că o mare parte a teritoriulu coronei lui Stefanu este locuita de Romani, cari nu se potura nice decătu bucură de conclusele despre pusetiunea Transilvaniei, si de modulu in care se deslegă cestiunea de nationalitate in Ungari'a mare. Acêst'a este o rana forte viua in corpulu statulu Ungurescu, pre care Bratianu si-puse man'a in molulu celu mai necrutatoriu.

Nu ne indoimu de locu, că in decursulu tempului, oscilatiunile miscarei care-si are resiedintia in Romani'a le vomu potê sentî pre teritoriulu coronei lui Stefanu, si nu ratecimu daca presumemu, că se pregatesce o solidaritate romana, care-si are bas'a in momentulu etnograficu. Acêst'a ne vine fâra de voia in minte, candu audimu, că in adunarea scaunulu Sabiului membrii romani au dechiaratu, că nu voru luă parte la actulu alegerei pentru diet'a Ungariei, de ore ce la diet'a d'in urma a Ungariei au alesu numai pentru actulu incoronatiunei.

Aceste sunt semne rele, si areta apropiarea unei cestiuni romane acute pre teritoriulu coronei Stulu Stefanu.

Bratianu si-are partea sa in mare mesura la acestu lucru, sêu fu elu numai interpretele cugetulu, care a cuprinsu pre Romani in totalitatea loru?“

Pusetiunea cancelariulu imperiale Beust si conferintia d'in Paris.

Unu articlu alu diariulu „Morgenpost“ dtu 13 ian. casiună una nelinise mare in cercurile politice d'in Vien'a si Pest'a. Anume diariulu memoratu comunică scirea, că ambasadorulu austro-magiaru d'in Berlinu, contele Wimpfen, a tramisu lui Beust depesi'a, că „contele Bismarck s'a dechiaratu, că demisiunea d'in oficiu a contelui Beust este una necesitate inevitabile pentru Prussia, si că decum-va contele Beust ar' mai remanê in oficiulu sêu actualu, Prussia ar' fi silita sê proceda cu mesure seriose contr'a Austriei, etc.“ Cătu de curiosa sê apara acêsta dechiaratiune a contelui Bismarck, carea astepta a fi inca confirmata, ea fû totu-si capabile de a-si castigă crediementu la multi barbati de statu, acêa ce recunoscu chiaru si foiele oficiose austro-magiare.

Fâra indoiela, cabinetele austro-magiare negara esistintia unei asemeni depesie, inse opiniunea publica nu este totu-si indestulita cu una simpla demintire, care pote fi că e adeverulu.

Acestu adeveru, daca se va constată, pote sê produca frecări neplacute intre guvernulu austro-magiaru si celu d'in Berlinu; urmările acestoru frecări se potu prevedê, inse nu se potu inca apretiu.

Siedintia a dou'a a conferintiei d'in Parisu se tienu marti, in 12 ianuariu. Acêsta siedintia nu dură decătu 3 patrarie de ora, ne avenlu de a face alta decătu a autentică procesulu verbale alu siedintiei anteriori, d'in caus'a că Rangabé, plenipotentiarulu guvernulu grecescu, nu s'a presintatu in siedintia.

Se scie, că Rangabé a pretinsu asemene dreptu in conferintia ca-si alu guvernulu ottomanu, adeca votu consultativu si deliberativu, care dreptu fiindu-i denegatu, plenipotentiarulu Greciei a cerutu instructiuni de la guvernulu sêu. Aceste instructiuni inse nu sosira nece marti nece miercuri. Siedintia urmatoria se va tienê joi, in 14 l. curinte.

Belgradu, (Serbi'a) 11 ian.

(Coresp. orig. a „Feder.“*) Dle Redactoru! Aici publiculu este ocupatu de afacerea greco-turcesca si spiritele sunt apceate spre resbelu, in sa-si Regintia (carea guverneza in numele principelui minoru Milanu Obrenovicu) inca dă a se pricepe că va fi impinsa de forti'a lucruriloru si de interesele tieriei sale a luă parte la resbelu. Aceste dispusetiuni se constataza si la Bucuresci, judecandu dupa discursulu lui Brateanu, discursu, care au facutu mare sgomotu la Belgradu, dar' care, dupa cum au trebuitu sê vedi in tote diariile austro-magiare, este cualificatu de panslavistu. Una depesia d'intr'unu diariu nemtiescu pretinde că ar' fi dîsu că Oci linte (Apusulu) ne mai facandu nemica pentru Romani, elu nu mai crede in Ocidente, ci ascepta totu de la Russia. Acêsta depesia si alte absurdități au fostu publicate de diariulu „Serbia“, carui-a m'am grabitu a-i face cunoscutu adeverulu si a-lu invită sê publice cuvintele lui Brateanu precum au fostu rostite. — Discursulu este intru adeveru insemnatu si au radica susu pre Brateanu innaintea poporatiuniloru Oriintelui, si mi-intipuescu, cătu trebue sê irriteza pre magiari. (Noi credemu că va fi irritatu pre Nemtii austriaci cei ruginiti cu Dlu Beust in frunte si numai asiê pre Magiari, daca dl. Andrassy si scilatu, cari conducu ast'ul sultu Ungariei si au fi legatu politic'a sa de a dlui Beust, altcum in locu de a-i irrită i va face atenti a cugetă seriosu la interesele elementulu magiaru, carele inca se tiene de poporele Oriintelui. Red.)

Oradea-Mare, ianuariu 1869.

Cu câte-va lune mai nainte contele Haller latise faim'a prin comitatu dar' mai alesu prin Orade, că guvernulu lu-imbua cu protospanatulu de Zarandu. Dreptu acêa cerea sfatu si de la unulu si de la altulu, ce sê face, se primesca sêu ba? vedi bine ca fat'a carei-a i-au trecut prim aver'a maritisiulu intrebandu ce sê face, sê se marite sêu se mai remana?

Noi romanii de pe aicea am cugetatu, că guvernulu romandeu-si omulu cu cine are de facutu, lu calaresce pe matura, cu atātu mai alesu, că-ci Dnulu T. Costinu carele venise in ce-va legatura cu demirea Dnulu Haller, despre acêst'a nu facuse mentiune in antea romaniloru, cu cari altmintrea de vre unu jumetate de anu si-interrupse tote relatiunile, retragandu-se d'in cercurile loru.

Faim'a devenita fapta cu atātu mai tare ne a suprinsu că-ci contele Haller in compania cu altii si cu dnulu Costinu are pe aicea mai multe intreprinderi materiali sêu. cum dîce corespundintia d'in Bai'a-de-Crisiu, gschefturi, anume liferarea slipperiloru la drumulu de feru pe lini'a Clusiu-Oradea-mare, apoi drumulu feratu cu trasura de cai de la Oradea-mare pana la scaldelu felice si episcopesci; cu intreprinderea ast'a d'in urma pe cum scimu compagna'a au si spesitu mai multe mii.

Ce voru fi cu aceste, nu e treb'a nostra, — noi d'in acêsta impregiurare am voitu numai sê aretămu relatiunile dnulu Costinu cu Haller, — ma precum scimu noi, Costinu au devenitu pentru Haller unu ce nedespatabil, de unde Haller, pe cum se aude, si-a legatu starea protospanala de persona lui Costinu, ma sê se fia dechiaratu că elu nu se va otilu pana candu nu va deveni Costinu de urmatoriulu lui. Si acea se vorbesce prin Orade publice, că pe langa solutiunea secretariule de 700 fl. Haller i va dă dnulu Costinu inca 1300 fl., ca asiă sê aiba 2000 fl in tota intemplantia, ast'a va platî mai bine decătu gschefturile Bihorene.

Inse scopulu corespundintiei nostre este mai alesu sê impartesimu consecintiele nu precedintiele lucrulu. — Sê vorbesce adeca prin Orade publice,

*) Acêsta scrisore o primimu de la o persona preastimata, carea dupa pusetiune sociala ce ocupa, ne indreptatie-sce a da insemnate cuvintelor sale. Red.

că dnlu Costinu au adusu faima rea pentru prinpalulu sêu, si anume că Zarandani sê se fia dechiaratu că Haller numai cu putere armata va potê intră in Zarandu, si respective a cuprinde scaunulu protospanale. de unde Haller sê fia telegrafatu la guvernulu si că acêst'a sê fia ordnatu 1200 de soldati la Zarandu, ma si indrumatu pe cutarele comandante militare, ca la recercarea lui Haller sê dea asistintia câtă i va trebui.

Noiscimu că Haller cu ventositatea sa, si ca sê face sfara in tiera, vedi bine si dupa poft'a mai mariloru, nu se va infioră de a intreprinde asemene fapte, ma se vorbesce, că de locu va desfintia comitetulu, si se va guvernă comitatulu, pana la ordinea restatorita, a la Heves fratii Zarandani la tote aceste potu fi pregatiti, că-ci nu voru fi mai mari minuni, decătu numirea lui Haller la Zarandu.

Pro coronide am de a impartesî si acea că cumnatulu dnulu Costinu de la Beinsiu spuse unoru omeni de ai sêi cum-că Cerculu Beinsiuului se va incorporă comitatulu Zarandianu. si că capital'a comitatulu va fi Beinsiuulu. Eu despre asta nu me indojescu. Pentru ce? pentru că

1-o. In cerculu Beinsiuului sunt vre o 4000 de magiari, apoi câte-va familii romane aderinte magiarismulu; cu aceste vedi bine se va intări elementulu magiaru in Comitatu comitatense.

2-o. fiindu capital'a in marginea apusana a comitatulu, mediulu romanimei impedeatu parte prin departare, parte prin tempuri rele, parte prin spesirea cea multa, dar' adeseori si prin scurtimea tempulu, nu va veni la siedintiele comitatense in numerulu recerutu, candu apoi magiarii invectinati cu Beinsiuulu se voru gramadi in massa; si voru decide dupa placu in interesulu magiarismulu, carele singuru face constitutualismulu.

Se recere numai unu tempu bunu, si aceste frupte se voru coceră pentru fratii Zarandani, cari au de a sustienê lup'a de la inceputu nu pentru ca dora sê invinga sêu sê convinga pe guvernulu presinte, că-ci pentru acea au trecut „baba cu colaci“ ci pentru ca sê veda, lumea consecintiele constitutualismulu magiaru si binefacatoriulu daru alu legi pentru indreptatirea nationalitatloru.

Tote se potu intemptă acuma in dî, una inse nu se pote resturnă: „dreptulu naturei“ tote au culme si cununa, de carea mai departe a trece nu e iertatu — apa va decurge, er' petrele voru remanê. Coresp.

Clusiu. 12 ianuariu 1869.

Domnule Redactoru!

Deschideti pucintelu colonele pretiuitulu Dvostru diariu si causelor nostre besericesci. Se pare, că suntemu toti amorfiti, că-ci precandu fia-care confesiune tiene congrese, sinode si alte adunări, pentru reorganizarea si inaintarea bunei stari spirituale si materiale a beserecei si instructiunei publice, — despre Romanii de religiuena greco-catolica nu mai audi nemica; ei dormu, si stau uimiti privindu la inaintarea altora.

Unu semtu de vietia dede basrec'a nostra prin memorialulu sêu d'in sinodulu de alegerea metropolitulu in 11 augustu, in Blasiu. De atunci era-si tacere adunca.

In 17 decemvru 1868, tienu protopopiatulu gr. cat. alu Clusiuulu sinodu districtuale, compusu d'in preoti si mireni. D'intre actele acestui sinodu s'ar' potê insemnă multe de insemnate, me restringu a ve incunoscintia numai, cumcâ sinodulu a alesu unu comitetu centralu, compusu d'in preoti si mireni, carele sê elaboreze unu statutu, cum s'ar' potê mai usioru ajutoră in tractu inaintarea bunei stari materiale si spirituale a comunicatoru besericesci, in specie a instructiunei publice. Comisiunea acêst'a va avê de a referă la sinodulu celu mai de aproape, — si atunci me voiu sîli, de a castigă operatulu acestei comisiuni si a vi-lu comunică spre publicare. D'intre actele sinodulu de susu, ve impartesiescu aici o adresa a sinodulu, indreptata cătra pre veneratulu consistoriu metropolitanu d'in Blasiu. Eu credu, cumcâ acestu actu nu numai va interesă pre multi, fâra va fi si de ce-va insemnate pentru istoria beserecei nostre; deci me rogu pentru publicarea lui.

Tocmă primescu scirea, cumcâ la congresulu besericescu a rom. catoliciloru, ce se pregatesce, voru fi convocate si episcopiele nostre. Catoliciloru li stî in voia ca sê chiami la congresele loru, — luă-vort inse parte cei chiamati, este alta intrebare? Noi nu credemu, cumcâ in clerulu gr. cat. se va află cine-va sê de lovitura mortale autonomiei beserecei nostre.

Organismulu beserecei nostre nu ierta nece unu amestecu strainu; ea este autonoma si-si prevede lucrurile sale in sinodele sale constitutuale. Δ

Adres'a de multiamire a protopopiatulu gr. cat. alu Clusiuulu subternuta Prev. Consistoriu metropolitanu in urm'a Conclusulu sinodulu ppecu tienutu in 17 decembre 1868.

Preveneratu consistoriu metropolitanu! „Beserece' a rmana a suferitu multe persecutiuni si apesări in decursu

secelor; inse cu tote aceste ea si-a pastrat si ritulu si limb'a si constitutiunea pana in diu'a de asta-di, — cuvintele unui pre ilustru istoricu romanu, ce cuprindu unu adeveru, pre care ni lu confirma fia-care foia d'in istoria beserecei nostre.

Pre candu trebuie se constatamu adeverulu cuvintelor istoriculu nostru, cu totu dreptulu potemu afirm'a si ace'a, ca beserece'a nostra si-a aflatu scutulu seu in contr'a persecutiunilor si apesârilor suferite, numai in constitutiunea sa, si numai prin ast'a si-a potutu apoi pastra ritulu; acolo si-a aflatu apoi scutulu celu mai puternicu si limb'a. De aici inimicii beserecei nostre, acei-a, cari au nesuitu si nesuescu ca se supuna beserece'a gr.-cat. de ritulu resaritenu la conditiunea umilita de a fi numai lipitur'a unei alte beserecei, si-au pusu inainte de tote cea mai mare ostenea intr'aceea, ca se ne stirbeze autopomia si constitutiunea beserecei, impunendu-ne institutiuni, straine canone-loru si disciplinei beserecei nostre, si trantindu-ne sub epitropia si tutoratulu strainu.

Beseric'a romana gr.-cat. de ritulu resaritenu, afara de cele patru puncte dogmatice, nu au primutu nimic'a, si sinodulu celu mare de la 1700 dechiara solemn: „Câ afara de cele patru puncte nemica se nu se accepte.“ Sinodulu celu mare de la 1739, maiu 25, la nrulu 5 determina „cele patru puncte, cari cuprindu sant'a unire, pururea si nelasatu le va tienê venerabilele nostru cleru, er' la mai multe cu nece unu stematu se nu se constringa;“ si la 6: „legea canonica (pravil'a) se remana in puterea sa si dupa aceea se amble judecâtile.“

Cu tote aceste, prin influinta straina nu potura se nu se introduca datine straine in beserica, si se se elimineze datine bune, precum tienerea sinodeloru, s. a.

Midiloculu de a ne stirba constitutiunea beserecei, si de a o supune la starea umilita de a fi vasal'a beserecei rom. cat., fu d'intr' antaiu stergerea metropoliei, supunerea episcopulu gr.-cat. sub patronatulu Archiepiscopulu romanocaticu si orenduirea unui teologu jesuitu langa costele episcopulu de epitropu.

Relele, câte le-a adusu beserecei nostre asta epitropia, ajutata, ce e dreptu, si de lasitatea unor capi beserecesci, sunt nenumerate, — celu mai mare reu lu-aduse influinta straina in beserica, ca o parte insemnata a Romanilor, cari toti primisera in sinodulu d'in 1700 unirea, a marindu-se de portarea cea arogatoria a jesuitiloru, s'au abututu de la facut'a unire, impartindu fratii de unu sange in doua castre, cari cautau cu ura unulu la altulu, d'in causa unirei si neunirei, impartindu-ne puterile si dându-ne astfelu nrada intrigeloru. uneltiriloru si scopuriloru toturoru voititoriloru de reu ai beserecei si natiunei nostre.

Prin luptele neobosito ale unor mai mari beserecesci, epitropulu jesuitu se luâ de langa episcopulu nostru, si prin restaurarea Metropoliei gr.-cat. a Albei-Julie, beseric'a gr.-catol. se acose de sub patronatulu Archiepiscopulu rom. catolicu de la Strigону; — inse, dorere, drepturile constitutiunale a le beserecei nu le veduramu nece dupa inaugurarea metropolitulu esercondu-se, ba ce o mai dorerosu, dupa restituirea autonomiei beserecesci ni se impusera prin absolutismulu trecut, fara ascultarea beserecei nostre, institutiuni, cari ne sguduirea d'in temelie constitutiunea si autonomi'a beserecesca, infruntandu santele canone, a caroru nevatemata sustinere s'a repetitu de atâte ori prin corpulu reprezentativu alu beserecei nostre, prin sinodu.

Intielegemu aici asiè numitulu concordatu si legea matrimoniale catolica.

Cu celu d'antaiu nu voimu a ne ocupa asta-data, fâra cu cea d'in urma.

Impunerea legii matrimoniale catolice taiâ afuntu in canonele beserecei nostre nu numai, fâra a adusu cu sine si urmâri stricatiose, atâtu pentru pacea si liniscea sufletesca a credintiosiloru, câtu si pentru moralitatea publica, viet'a casnica si viet'a sociale, intr'atâtu, câtu numai d'in causa astei legi matrimoniale a trebuitu mai multi d'in credintiosii aceste beserece se treca la alta baserica, si asta trecere cresce pe di ce merge pana candu va durâ legea matrimoniale catolica, straina institutiuniloru beserecei nostre.

Consistoriulu metropolitanu cunoscundu reulu, cu acea demnitate, cu care s'a luptatu multi mai mari si capi beserecesci, totu-de-un'a pentru sustinerea neviolata a canone-loru si institutiuniloru beserecei nostre, — cunoscundu reulu, s'a aflatu in culmea misiunii si a demnitatii sale atunci, candu prin Cerculariulu seu d'in 9/21 noevre 1868 nru 1593 a decisu cu unanimitate: restituirea cauzeloru matrimoniale sub jurisdictiunea ordinaria, ce au avutu ab antiquo forurile protopopesci.

Suntemu de firma convingere cumcâ acestu conclusu a ven. Consistoriu a aflatu unu resonetu imbucuratori in totu clerulu si poporulu tienatori de sant'a nostra beserica.

Er protopopiatulu Clusiuului, tienendu asta-di sinodu districtuale, a primitu cu celu mai insufletitu entusiasmu cerculariulu Venlui Consistoriu nu numai, ci la puntulu IV a protocolulu a decisu ca se-si esprime si recunoscint'a intr'unu modu demnu câtra. Pre Ven. Consistoriu, pre calea unei adrese.

Candu satisfacemu aceste decisiuni, dechiarâmu, cumcâ conclusulu acest'a a Preven. Consistoriu nu numai a sal

vatu beserece'a nostra de sub unu jugu strainu, carele ne sugrumâ o institutiune de cele mai influentiatorie asupr'a vietiei sociale si familiare a filoru beserecei nostre, ci a salvatu si onorea si demnitatea beserecei nostre, punendu o stavila puternica influintei straine in organismulu, constitutiunea si canonele beserecei autonome gr. catolice.

Binecventarea aceste otariri se va aretâ in praesa, si rezultatulu va fi incununatu cu indestulirea si liniscea sufletesca a crestiniloru concrediuti pastoriei Preven. Consistoriu.

Candu dâmu espreziune acestoru sentimente, sinodulu districtuale e de acea convingere, cumcâ conclusulu Preven. Consistoriu nu are de scopu numai restituirea jurisdictiunii scaunelor protopopesci in cause natiunale astfelu, câtu numai forurile matrimoniale se schimba, era deciderea cauzelor se curga totu dupa legea straina impusa, ci noi in acestu conclusu alu Prevenlui Consistoriu considerâmu o otarire, dupa carea intrega legea matrimoniale publicata cu Ordin. imp. dto Ischel, 8 oct. 1856, in ambele sale apendice (I. legea despre casatoriile catoliciloru in imperiulu austriacu si II. Instructiunea pentru Tribunalele matrimoniale) se delaturaza, nefiindu, dupa cum se esprima laudatulu Cerculariu: „nece un'a cauza ratiunabile, legitima seu canonica, d'in carea s'a facutu schimbarea usului anticu in pettractarea cauzelor matrimoniale.“

Schimbarea singura a instantieloru n'ar ajutâ stergerea relelor, ce le recunosc si cerculariulu Prevenlui Consistoriu, câ-ci aceste rele jacu in introducerea principiiloru straine canone-loru beserecei nostre, cum sunt unele impedeminte matrimoniale, cum este principiulu (si acest'a este celu mai funestu pentru viet'a nostra sociale si familiare), cumcâ o casatoria validu incheiata numai prin morte se pote dissolve, cum este introducerea coruptiunii si immoralitatii in familie prin multele despartiri de patu si mesa, — delaturarea cauzelor divortiale: pentru adulteriu, pentru crime patrate, pentru parasirea necredintiosa a sociulu, pentru periclitarea vietiei prin maltratari, etc.

Drepturile canonice sunt de a se restituâ si credemu cumcâ cerculariulu ven. Consistoriu acest'a a si voitu a efeptul prin de atâte ori laudatulu seu conclusu. Credemu, cumcâ instructiunea, carea se promite prin cerculariulu Venlui Consistoriu, inca va fi condusa de acel'a-si scopu, si asiè va fi salutata cu acel'a-si entusiasmu, de care se bucura cerculariulu aici laudatu.

Sinodulu privesce mai departe in actulu Ven. lui Consistoriu unu fericitu inceputu, spre restituirea deplina a constitutiunii, autonomiei si organismulu legale alu beserecei nostre, precum a sustatu la primirea santei uniri.

Dorintia in asta privinta si-a sprimat'o dejâ intregu clerulu in sinodulu eparcialu prin memorialulu seu d'in 11 augustu 1868, care memorialu sinodulu districtuale alu acestui protopopiatu lu primesce intru tote si de alu seu, esprimendu-si dorintia, ca alesulu clerulu si priu Maiestatea sa Imperatulu confirmandu-lu Arciepiscopu si Metropolitu, cuprindendu-si câtu de graba scaunulu seu, continuandu fericitulu inceputu facutu prin Ven. Consistoriu, impreuna cu acestu preveneratu Consistoriu, se dee vietia, fara amanare, dorintieloru clerulu, sprimate in acestu memorandu: „scapandu-ne beseric'a de apunere, clerulu si poporulu de umilire.“

Recunoscemu noi Preveneratu Consistoriu cumcâ beseric'a nostra, amesuratu inaintarii tempulu si a culturai omeninei, are lipsa de unele reorganizari afundu taiatorie, — recunoscemu si aceea, cumcâ ven. Consistoriu va avè greulâti mari cu o reorganizatoria, carea se corespundia legiloru fundamentali ale beserecei si si asteptarei civilisatiunii; inse ven. Consistoriu are ajutoriu puternicu tocm'a in institutiunile beserecei nostre, in constitutiunea aceste-a. Acest'a unesce tote puterile lucratorie, si asiè ce nu potu fâra greutate efeptul pucini, potu multi, pote beseric'a intrega intr'unita in sinode!! Acest'a va sci apretiu ostenelele Ven. Consistoriu, dupa cum are onorea a le apretiu si acestu Sinodu.

Sinodulu districtulu protopopiatulu Clusiuului, in siedintia sa d'in 17 Decemvre 1868.

umiliti fi
Ioane Pam filiu, m. p.
presiedinte.
Iosifu Popu, m. p.
notariu.

Ordenatiunea ministeriului r. ungurescu pentru aperiarea tieriei câtra tote jurisdictiunile.

Pre basea §. 58 a XL Art. de lege de la 1868 despre puterea de aperiare, in loculu determinatiuniloru cari au fostu in valoare pan'acum, pentru esecutarea Articululu de lege citatu, cu raportu la acei-a, cari servescu in armat'a ordenaria seu la marina, precum si cu raportu la pensionisti si la invalidii cu dreptu de pensiune, asemene cu raportu la primirea voluntariloru de unu anu d'in 1869 si la primirea voluntariloru preste totu, se facu cunoscute urmatoriele determinatiuni:

1. Toti obligatii de a servi in armat'a pentru aperiarea tieriei, cari in diu'a in care a intratu in valoare legea de aperiare se tieneau de complessulu armatei stabile, fâra deosebire de charge, si cari, nu au implenitu unu servitiu militar de 10 ani seu tempulu de servitiu la care erau obligatii prin prescrierile si legile pan'acum in valoare, sunt indeto-

rati, in intielesulu §. 4. alu legei de aperiare, a servi in armat'a stabile si cea pentru aperiarea tieriei la oalta tempu de 12 ani, necomputandu-se aci tempulu servitiului eventualu de pedepsa. Acestu oblegamentu de servitiu are a se insemnâ in foiele cartei funduarie.

2. Acesta determinatiune se estinde si a supr'a acelor'a, cari servescu la marina, inse in câtu si-implinescu ei servitiulu in acest'a (marina) cu modificatiunea, câ atari indetorati de a servi in armata, impleindu-se tempulu câtu tiene oblegamentulu de a servi in armat'a pentru aperiarea tieriei, sunt oblegati numai la servitiu de 10 ani in totalu.

3. Tempulu servitiului toturoru personelor, cari la terminulu insemnatu sub 1) se tieneau de complessulu armatei stabile, se incepe de la diu'a assentarei; era tempulu servitiului celoru luati d'in scolele militare, se computa de la diu'a esirei loru d'in aceste scole.

4. Obligamentulu militar de 10 ani, seu celu presorisu de legile in valoare pan'acum, are a se considerâ implenitu, daca acel'a s'a potutu considerâ inchiatiu cu finea lui iuniu 1868, dupa mesur'a prescrieriloru cari au sustatu in privintia demisiunarei regulate a fetioriloru cari au implenitu intregulu tempu de servitiu. Deci cari cadu in acest'a categoria nu mai sunt indetorati a servi in armat'a pentru aperiarea tieriei.

5. Daca suboficiarii reangagiatu dupa prescrierea de la 1856 si impartesiti cu premiulu pentru servitiu, cari in diu'a intrarei in valoare a legei de aperiare se aflâ in complessulu armatei stabile, au implenitu unu servitiu militar de 10 ani, acei-a nu se mai potu considerâ indetorati pentru servitiulu in armat'a de aperiarea tieriei, cu tote câ ei in urmarea reangagiarei si a impartesirei cu premiulu pentru servitiu sunt indetorati la unu tempu de servitiu, care intrece terminulu preinsemnatu.

6. Cu raportu la impartirea in reserva, care se va intempla in urm'a reducerii servitiului in linea la trei ani, si pre basea trecerei pre 2 ani iertata prin lege, pentru ca armat'a se fia tot-de-un'a gat'a de reboiu, se determina:

In intielesulu §. 39 alu legei despre oblegamentulu militaru au a se impartî in reserva:

A) Acei-a d'entre ostesii assentati in anii 1863 si 1864 si servitori in armat'a stabila seu la marina seu aflatori in institutiele militari, cari sunt indreptatiti a veni in reserva.

B) Toti fetiorii cari fura assentati in anii de recrutatiune amintiti, sunt inca in servitiu de linea si potu pretinde a fi impartiti in reserva.

C) D'entre cei assentati in anulu 1865:

a) Soldatii cari servescu la infanteria de linea, la venatori, ramulu sanitariu, mai departe la institutiele de aproviziune si spitale seu la comisiunile de monturu, fia ei in servitiu activu seu providiuli cu concediu, afara de suboficiarii cari sunt in servitiu activu, in câtu acesti-a sunt indreptatiti a pretinde impartirea loru in reserva.

b) Artileria, fochistii, corpurile de geniu si departemintele de erghelia, asemenea fetiorii corpulu de marina cari se aflâ cu concediu pana la conchiamare.

Deci rezerv'a la 1-a ianuariu 1869 va stâ d'in cursurile aniloru urmatori:

Cei assentati in anulu 1865 formeza rezerv'a de 1 anu			
„	„	1864	2 ani
„	„	1863	3 „
„	„	1862	4 „
„	„	1861	5 „
„	„	1860	6 „
„	„	1859	7 „

In anulu 1859, la impartirea ordenaria in reserva, au a se impartî toti acei-a d'entre fetiorii assentati in 1865 cari au dreptu a pretinde se fia impartiti in reserva, si in privintia celoru assentati in 1866 are a se urmâ conformu determinatiuniloru cuprinse sub C.)

Era la impartirea in reserva care se va face in anulu 1870, au a se impartî ceialalti d'entre fetiorii assentati in an. 1866 si d'entre fetiorii assentati in anulu 1867 cei indreptatiti, asiè câtu cu finea periodulu de transitiune in 31 decembre 1870 d'entre soldatii indreptatiti a fi impartiti in reserva se nu mai remana nice unulu in servitiu militar activu contra voitiei sale.

Impartirea in reserva in tempulu periodulu de trecere se va intempla preste totu in modulu urmatoriu, si adeca:

(cei assentati in 1863 toti,			
in anulu 1868	„	„	1864 „
	„	„	1865 in parte
in anulu 1869	„	„	1865 toti
	„	„	1866 in parte
in anulu 1870	„	„	1866 toti
	„	„	1867 „

Ostesii, cari in urm'a presintelor determinatiuni detransitiune sunt indetorati la unu servitiu de linea mai multu de câtu de trei ani, precum si voluntarii, in privintia impartirei loru in reserva, au a se insrâ in anulu de recrutatiune, de care se tienu dupa tempulu de servitiu care l'au implenitu, si afara de ace'a, pentru totu tempulu oblegamentulu loru de reserva, sunt scutiti de la esercitiile periodice in arme.

La acele corpuri si institute a le armatei, unde trebuie asteptata intregirea pentru delaturarea ore-carei disordine ce ar potè intreveni in organizatiune seu in servitiu, concediarea soldatiloru cari intra in oblegamentulu de reserva la 31 decembre 1866 nu se pote face numai dupa sosirea fetiorii-

loru suplenitori meniti pentru servitiul activu, are inse se urmeze atunci fara amenare.

7. Otestii, cari dupa determinatiunile cuprinse in punctulu de mai inainte potu pretinde rezerv'a, inse dorescu a remane de buna voia in servitiu activu, li se pote concede se servesc mai departe, daca corespundu conditiuniloru.

8. Suboficiariloru de la infanteria de linia, de la venatori, corpurile sanitare, de la cavaleria, artileria si marina, — daca la 31 decembre 1868 se strapunu in reserva, seu de mai multu tempu servescu mai departe si nu se bucura de premiulu pentru servitiu ca suboficari, de cum-va se voru obliga de buna voia pentru servitiu facticu pana la finea lui iuniu 1869, — li se pote acord'a pana la acestu terminu unu adausu de 15 cr. v. c. pre d'ei pre socot'a fondului de premii pentru servitiul suboficiariloru.

Cu acordarea acestui adausu inse nu este impreunata nici o pretinsiu de demisiune definitiva.

Suboficariu cu deosebire au a se incunoscintia despre cuprinsulu §. 38. alu legi de aperature.

9. Tienerea in evidintia a rezervei in carti funduarie personali deosebite are se 'ncete.

10. Pana ce se va statori definitivu noulu testu alu listelor de reserva, corespunditoriu determinatiuniloru legi de aperature, blanquettele listelor de reserva cari mai suntu, au a se intrebuintia, dupa form'a emendata conformu prescrieriloru acum in vigore, pentru institutelu carivoru trece in rezerv'a corpuriloru de trupe seu instituteloru straine; rezervistiloru cari remanu in statiunile lor, au a li se lasa de ocamdata biletele de concediu.

(Va urm'a.)

Romani'a.

Joi-a trecuta, comitele de Keyserling Rautenburg a fostu primitu in audientia solemna de catra A. S. Principele Carolu I, pentru a depune in manele Sale epistolele de introducere, cari lu acredita in nou'a sa calitate de Consule Generalu alu Confederatiunii Germaniei de Nordu in Romani'a.

Ne rezervamu d'a publica, dupa Monitoru, darea de sema a ceremonialului si discursulu rostitu cu acesta ocaziune atatu de catra dlu Comite de Keyserling catu si respunsulu A. Sale.

Affamu inca ca M. S. Regele Prusiei, in virtutea drepturiloru Sale ca siefu alu Confederatiunii Germanice de Nordu, a decretatu schimbările urmatorie in vechi'a organizare consularia prusiana in Principate: La Iasi, in loculu unui Consulatu alu Prusiei, s'a instalatu unu Vice-consulatu alu Confederatiunii de Nordu, pre candu vice-consulatul Prusiei la Galati este inaintatu la rangulu de Consulatu alu Confederatiunii. Titulariulu Vice-consulatulu de la Iasi este D. Acesore Bartels, pan'acum Vice-Consule la Alexandria, si alu consulatululu de a Galati este D. Blucher, vechiu vice-consule alu Prusiei in acestu orasiu.

Confederatiunea Germaniei de Nordu id, prin aceste numiri, initiativ'a unei mesure pe care amu fi fericiti d'a o vedea urmata de celelalte poteri amice in Romani'a, ca-ci se recunosc prin acestu faptu unirea acestoru noue Principate si Bucurescii ca Capital'a Romaniei, remanendu ca Iasiu se se radice prin felurite stabilimente, ce se voru crea, prin caile de feru multiple ce gascescu in acestu orasiu unu centru naturale.

Orasiulu Galati, asemenea prin miscarea comerciala, ce s'a intreitu deja de vr'o trei ani, devine impreuna cu vecin'a sa Brail'a, d'in ce in ce marea scara de esportare a tiereloru invecinate ale Dunarii, ce este si va deveni in curendu arter'a principale a comeraciului Europei Oriintale.

Ieri Adunarea a tenuity siedintia si a urmatu desbaterea bugetulu lucrâriloru publice. In midiloculu desbaterii inse d. ministru de finance a cerutu ca d. Mehedintienu se desvolte interpelarea, ce a fostu anuntiatu in siedintia trecuta, spre a raspunde.

Facemu aci sumariulu despre cele duse.

D. Mehedintienu a d'isu ca platile se facu forte neregulate la tesauru. La unii, dice domni'a-sa, li se spune ca creditulu capitalulu, in temeiulu carui-a s'a datu mandatulu, este epusatu, la altii c'acea repartitiune nu s'a votatu. Interpelatoarele adause ca totu d'intre acele mandate s'au platitu la tesauru, dupa ce ele s'au trecut pe numele altoru persone, si c'acesta a produsu in piatia o scadere mare.

Alu doilea punctu alu interpelării a fostu ca legea ce a noua pentru vendiarea bunuriloru Statului prescrie in articulu 30 ca cumperatorii potu plati o trei'a parte in bonuri rurale si doue d'in trei parti in mandate, in bonuri de tesauru scadiute, (adica alu caroru termen s'a implinitu) si in bani. Ministrulu aptuale, duse d. Mehedintienu, in contr'a d'isului articulu alu legii, refusa mandatele, sub cuventu ca legea ar fi dicendu ca nu se primetcu de catu mandatele d'in 1866. D. Mehedintienu areta ca mandatele d'in 1866 nu mai potu esista, ca-ci indata ce s'a inohiaiatu esercitiulu unui anu, mandatele trebuescu schimbate, ca-ci intr'altu-felu ele se anuleza si conchide ca, prin mesur'a luata de ministru, se calca articulu 30 alu legii pentru vendiarea bunuriloru Statului si se aduce scaderea efectelor publicu.

Alu treilea punctu alu interpelării fu ca ministru a

chiamatu la ministeriu mai multi banchieri „spre a se intielege a supr'a unei operatiuni finantiare.“ Acesti banchieri, dice domni'a-sa, fura consultati a supr'a strimtorării in care se afla tesaurulu si acest'a factu ca tote efectele publice au scadiutu, in tiera si in strainetate, cu 5 si 6 la %. D. Mehedintienu areta ca asemenea sistema nu s'a intrebuintiatu de catu in Turcia si de ace'a s'au si ruinatu financiele ei, ca-ci speculatorii au interesu a face se scadia efectele publice, ca astu-felu se le cumpere eftinu si apoi totu ei se primesca banii in intregulu lor, ca-ci sciu ca Statulu are se le platesca. Asemene imprumuturi timporare, adause d. Mehedintienu, se facu nu in momentulu candu creditorulu bate la usia, ci mai nainte, si nu chiamandu pe cei interesati spre a le spune strimtorarea in care se afla tesaurulu, ca-ci atunci ei specula acea strimtorare.

D. ministru a respunsu, ca strimtorarea tesaurulu nu dateza de asta-di, ci de mai bine de unu anu. Dup'acesta citosce unu tablou dupa care spune ca la 1866, fauru 1, datori'a flotanta era de 14,333,822 lei noui si la 1 ianuariu 1867 acea datoria scadiuse la 8,205,980 l. n.

La 1 ianuariu 1868, dupa ce in cursulu anului 1867 au intratu in tesauru 18 milioane d'in imprumutulu Oppenheim, cu care s'ar fi potutu plati tota datori'a flotanta, o gasesce d'in contra; redicata er' la lei noui 14,315,0181, n. D. ministru adauge inca, ca la 1 noevre trecutu detori'a flotanta a crescutu cu 4 milioane inca si ca pana la 15 noevre, candu s'a retrasu fostulu ministru, adeca in terminu de 15 zile, acea detoria a mai crescutu cu 3 milioane, urcandu-se astu-felu la 21 de milioane l. n. — Vedeti dar', duse d. ministru, in ce situatiune ne am aflatu, ce mostenire am primitu si prin urmare strimtorarea n'am facutu-o noi, ci am primitu-o de la domnia-vostra.

In ce'a ce privesce refusulu d'a se primi la vendiarea bunuriloru Statului mandate, ce n'ar decurge d'in 1866, ministrulu sustiene ca asi dice legea in articulu 1, fara voi se vorbesca de articulu 30, ce s'a adausu in anulu trecutu, candu s'a refacutu legea de catra corpurile legiuitorie.

Catu despre convocarea banchieriloru, dice ca le a aretatu situatiunea, ca-ci numai astu-felu se pote intari creditulu Statului. Aci d. ministru spune ca a gasitu ca d'in 78 de milioane lei noui, venitululu anului 1868, au intratu pana acum numai 42 milioane, adica aprobe jumetate numai, si ca detoriile Statului de ordonantiu pana la finea anului, fiindu numai 20 de milioane, negresitu ca, prin banii ce voru intra, se va plati acea detoria si se va stabili ecuilibrulu. Acesta, dice, am aretatu-o capitalistiloru ce amu chiamatu: Situatiunea, dise acum totu domnia-sa, nu este rea, daru strimtorarea esista, ca-ci n'au intratu veniturile. D. ministru dise apoi ca capitalistii au subserisu indata pentru unu milionu si crede ca voru mai subseri inca pentru unu milionu si c'acesta strimtorarea va inceta si banchierii straini voru fi mai patrioti de catu d. Mehedintienu patriotulu.

Dupa d. ministru, vorbi d. A. Lahovari care, luandu partea antaia d'in discursulu ministrului, fara a mai tienne sema de partea a dou'a, in care ministrulu si a contradisu elu inusu-si in acuzarea ce facuse fostulu ministru, aretandu ca d'in veniturile bugetulu numai jumetate s'au incasatu si ca detoriile sunt mai mice de catu venitululu, a aruncatu anatema asupr'a fostulu ministru, dicendu ca a sugrumatu libertatile si a ruinatu financiele si creditulu Statului.

D. Mehedintienu, luandu cuventulu, areta ca, ministrulu n'a voit a se uita si pe tabloul ce se afla tiparitu in bugetulu ministeriului de finance, spre a vedea, ca detori'a flotanta a provenitu fiindu ca veniturile in bugetele trecute erau in parte ilusorie: ca n'a spusu ca s'a platitu 41 milioane, detorii vechi; ca s'a platitu 3 si 1/2 milioane comitetulu de lichidare, detorie d'in anii trecuti; ca s'a platitu anuitatile imprumutulu Oppenheim, plus 2 milioane dobandi la detori'a flotanta, facuta de d. Mavrogheni, plus 1 milionu 600 mii franci, adausulu la imprumutulu Oppenheim pentru nou'a operatiune ce s'a facutu de fostulu ministru, inca 2 milioane 200 mii franci totu pentru acelu imprumutu. (Romanulu.)

Varietati.

** (Reforme in institutelu disciplinarie.) In inchisorea d'in Gherla se infiintia nouu postu pentru unu preutu catolicu, cu unu salariu anuale de 800 fl. si 120 fl. pentru locuintia. Episcopulu catolicu alu Transilvaniei fu provocatu prin ministrulu justitiei, ca se propuna trei individi apti pentru acestu postu, si episcopulu emise spre acestu scopu una circularia dtu 31 diecemvre, in carea provoca pre doritori se se insinue.

** (Denumirea) de care amintiramu in nr. tr. a urmatu intr'adeveru; dlu Bosze este acum presedinte la tribunalulu supremu de finance.

** (Necrologu.) Veronic'a Oltenu nascutu nobile de Siandoru in numele ei, a orfanei Elen'a, a soroi An'a Oltenu; a unchiului Ioane P. Maioru si Nicolae Siandoru de Vistea, a cumnatiloru Ladisl. B. Popp, Elen'a Popp nasc. Oltenu; Gregoriu Filipiu, Mari'a Filipu; An'a de Siandoru; Constantinu Oltenu cu soci'a Adelin'a, a fratiloru Basiliu si Georgie Siandoru de Vistea; a soroi Mari'a Eli; — precum si in numele celorualti consangeni face prin acest'a cunoscutu, cumea multu iubitululu sociu, resp. tata, fiu, frate, cumnatu si nepotu, Ioane Oltenu, negutiatoriu, in urm'a unei bole de plamani a adormitu in Domnulu la 2 ianuariu 1869 demanetia la 3 ore, — in etate numai de 27 ani, dupa

o casatoria fericita abia de trei ani. — Remasitiile pamentesci se asiediara la repausulu eternu in 5 ianuariu 1869 la 8 ore demanetia in cimteriuulu beserice gr.-cat. d'in S. Reginu in mommentariulu familiei. — Fia-i tierin'a usiora!

Sciuri electrice.

Parisu, 10 ian. D'in locu demnu de credientu s'aude, ca in siedintia de eri a conferintiei, cu tote ca ea fu consantita mai multu afaceriloru formali, totu-si d'in tote partile s'au ivitu dispusetiunile cele mai reconciliabili si mai pacifice.

Constantinopolu, 9 ian. Hobbart Pasi'a raporteza guvernulu, ca insurgintii transportati pre o naie turcesca s'au desbarcatu si desarmatu in departare de trei miluri de la cetatea Syra, pentru a nu provocu nelenisce intre poporu.

Bucuresci, 11 ian. Steege fu numitu aginte romanu pentru Vien'a, Petruburgu si Berlinu. Domnulu Romaniloru primi de la Sultanulu o epistola autografa cu asecurarea amicitiei si a bunavointiei lui; totodata Domnulu Romaniloru primi de la marele viziru o adresa de gratulare pentru bunele raporte turco-romane.

Parisu, 11 ian. Precum ni spunu informatiuni private, mandatariulu grecescu nu a protestatu nece decatu, precum respandise una foia locale, contr'a pusetiunei Greciei in conferintia, a rechiamatu inse in favorulu Greciei una asemenea pusetiune ca a Turciei. — Dupa ce poterile au decisu a supr'a acestui punctu inainte de conferintia, si nu au datu Greciei de catu votu consultativu, plenipotentiarulu grecescu Rangabe, a telegrafatu la Aten'a, ca in asemenea impregiurari partecipa-va in conferintia?

Parisu, 11 ian. In revista sa a supr'a anului 1868, diariulu „Moniteur d'Armée“ dice: Referintiele nostre interne ne punu in situatiunea de a pote confronta ori-ce eventualitati. Noi suntemu asta-di destulu de tari, ca se potemu fi in armonia cu tote poterile europene si ca se potemu lupta cu succesu contr'a aceluora, cari voicseu unu resbelu nedreptu si ne-aru constringe, ca se prindemu era-si sabia.

Zagrabia, 11 ian. In conferintia banale de asta-di s'a denumitu una comisiune de 15 membri, carea va desbate proiectele de legi relative la reorganizarea comunelor si municipieloru, precum si afacerile urbariali.

Londra, 11 ian. Diariulu „Times“ sperca de la conferintia unu rezultatu rapedu si multiu-mitoriu.

Se anuncia d'in Mexico, ca cutremurulu de pamentu a casunatu una devastatiune mare in Colima si Mazurillo. Au peritu putieni omeni. Capulu insurectiunei d'in Cuba a prochiama emancipatiunea sclaviloru.

Timisiora, 14 ian. Asta-di sosl aici deputatulu Vukovich si fu primitu cu mare pompa. — La amedia-di lu-saluta o deputatiune a cetatei, era pre sera lu-voru onora cetatienii cu unu conductu de factie si cu musica.

S. A. Ujhely, 14 ian. Ministrulu presedinte c. Juliu Andrassy fu primitu aici cu mare entusiasmu; elu veni pentru a da socotela alegatoriloru sei. Pre sera va fi conductu de factie, iluminare a cetatei si banchetu.

Vien'a, 14 ian. Russi'a si Prussi'a au dechiaratu, ca daca Greci'a considera marginirea participari sale la conferintia ca o inuapoiare nesuferibile, ele nu potu influintia resolutiunea libera a guvernulu d'in Aten'a, basata pre acestu conceptu.

Vien'a, 14 ian. Colonelulu Szvetenay de Nagy Ohaj, la alegerea comandai supreme unguresci, fu numitu capu generalu alu statulu majoru la armata pentru aperaturea tierii.

Praga, 14 ian. Cavalerulu dr. Grimm demintiesce faim'a respandita de unele diurnale, ca elu ar fi lutu parte in numele regimulu la impacatiunea cu boemii. Elu doresce o deslegare rapede a cestiunei boeme pre basea intereselor nedespartibile ale Dinastiei, Boemiei, a le locuitoriloru ei si a le imperiului, spre care scopu totu patriotulu trebuie se fia activu.

Madridu, 14 ian. Starea de asediu decretata pentru Malaga, se desfiintia.

Proprietariu, redactoru respunditoriu si editoriu:
ALEXANDRU ROMANU.